

Spesarten og dens Skove, 1853,

med nogle Hentydninger til vore Heder.

Meddeelt af Kammerherre Niegel's i Snoghvi.

Den bairiske Deel af den skovbegrædede Bjergstrækning Spesart, der ligger mellem Hanau, Njchaffenburg, Wertheim, Miltenburg og Lohr, og omgrændses mod Syd og Vest af Mainfloden, — er med et Fladerum af 28 □ Mile inddeelt i Forst-Amterne Seilau, Lohr og Bischbrunn. Den større Deel af Skovene ere Kongelige, og kun $\frac{1}{4}$ Deel er Commune-, Stifts- eller Privat-skove, blandt hvilke især den Lovensteinske Andeel bør nævnes.

Flere mindre, men ikke just ubetydelige Floder løbe fra Spesart i Mainen og lette saaledes Traudforselen, hvilket ved den nu under Arbejde værende Jernbane endnu meer vil lettes.

De høieste Puncter ere noget over 2000 Fod over Vandfladen. Bjergformationen er den rødlig Sandsteen, der i opløst Tilstand giver en 1—5' dyb Jordbund af Kisel-sand med Leer; sjeldnere kommer den faste Steenmasse tilsyne, men derimod hyppig Kullesteen. Jordbunden er let modtagelig for Fugtighed, men den udtørres ogsaa let hvor den ikke er beskyttet af Skoven, — hvilket selvfølgelig paa Culturen viser en mærkelig Indflydelse, saavel her som overalt. Jordbunden er altsaa trængende til Skygge for at være frugtbar; og dette er ligeledes Tilfældet med vore Heder. Udsættes den ved Bortfjernelse af Lovdækket d. v. s. ved Skovens Lysskilling, eller ved dennes Afdrivning for den atmosfæriske Indvirkning, saa taber

den strax den for Trævegetationen vigtige Fugtighedsgrad og synker efterhaanden ned til Ufrugtbarhed. Heri kan ogsaa Aarsagen søges hvorfor Spejsarten saavelsom Hederne forblive saa vanskelig tilgængelige for Agerbruget. Paa begge Steder svandt Frugtbarheden med Skovene! Klimaet er temmelig raat, og Vinteren begynder i Almindelighed i den første Halvdeel af Novbr.; iaar havde endog den første Nattefrost i Begyndelsen af Octbr., og sjelden er Sneen, der ofte falder i stor Mængde, optøet førend i Begyndelsen af April. Taager og Rimefrost ere meget almindelige: den sidste endog i den Grad at den meget ofte skaber de unge Naaletræer. Nattefrost er hyppig og yttre Indflydelse paa Bøg- og Algern-Ansættelsen, saa at gode Aar derfor kun antages at indtræde hver 8de eller 10de Aar. De heftigste Storme ere fra Sydvest, og foraarstige ikke sjelden Vindsfælle. Terrainbestaffenheden bewirker, som overalt, megen Indflydelse paa de climatiske Forhold; men Trævegetationen kan dog overalt antages for at være god, hvor Skoven ikke er mishandlet; thi Egen kan da, endog paa de høiere Bjerge, naae en Høide af 90'. Bøgen lider undertiden af sildig Nattefrost, hvorfor den paa de laveste Steder viger for Alnbøgen. Naaletræerne lykkes overalt, med Undtagelse af Lærken, der ogsaa her fordrer sine særegne Localiteter, hvor den da trives ligesaa godt i blandet som i reen Bestand, uagtet den første især foretrækkes.

Kartoflerne, der ere Beboernes Hoved-Fødemiddel, Bøghvede, Sommerrug, Havre, Hamp og Hør ere i Almindelighed Agerbrugets temmelig tarvelige Frembringelser. Straaet opfodres til en maadelig, men for talrig Creaturbefætning, og Strøvelsen kan saaledes kun faaes ved for en Deel at stjæles i Skovene; thi uden den kunde det tarvelige Agerbrug ikke bestaae. Svineavl er fortrinlig, og bestaaer fornemmelig ved Drift i Statens Skove. Man vil heraf let indsee at Befolkningen lever ligesaameget, om ikke meer, ved Fortjenesten i Skovene, som ved Agerbruget; ogsaa erholde Mange en Indtægt ved at samle Bær i Skoven, fornemmelig Blaabær. Alle hœe i de tæt

sammenbyggede smaae Byer i Dalene, der samtlige have et tarveligt Bræg. Holland erholder herfra den større Deel af sit Skibstømmer, og det synes at Danmark agter at indslaae samme Bei da Marineministeriet iaar har ladet en Skibsbygmester be- reise de bedre Speesarter-Egebestande. En lang Bei for en Svat, hvor store Ege nærvæd henhøre til Traditionerne, og hvor der vistnok burde anvendes større Opmærksomhed paa at bevare dette nyttige Træ for Efterkommerne, naar da ikke Alt uden Undtagelse skal være beregnet paa Diebliffet, hvilket unægtelig maatte kuldkaste al Statsøekonomie.

Den rene Brak er her, som overalt i Syd-Lydsland, ikke hjemme, hvilket har til Følge, at Markerne ofte lide af Græs- rødder, især da der med Hensyn til Vandafledningen er meget at ønske. Det mangler ikke paa Arbeidsomhed hos Folket; men det mangler Jorden paa Gjødning og Hvile; thi denne Jord- bonitet maatte ved en hensigtsmæssig Kultur være ligesaa frugt- bar til Korn som den er det for Skovene naar den dertil be- varer Skyggen og Løvældet; herom vidner Ege- og Bøge- bestandene i de ikke mishandlede men velhandlede Revierer. De private saakaldte Commune-Skove ere i Almindelighed for- huggede, da de i Krigen have maattet afholde for mange Byrder, uden at der behørigt igjen er plantet efter, og saaledes maatte denne Kilde efterhaanden udtørres ligesom Jordbunden.

I de sidste 20 Aar ere ogsaa disse Skove overdragne Forst- etatens Tilsyn, og man seer nu næsten overalt den unge Be- stand sluttet og igjen i god Grøde, saa at disse Skove gaae en bedre Fremtid imøde, istedetfor, hvad ellers vilde være blevet Tilfældet, ganske at forsvinde. En staaende Regel er: at Alt hvad der var ogsaa fremdeles skal blive Skov.

For disse private Skoves Behandling er der ligesom for de Kongelige, lagt og approberet en bestemt Kultur- plan, som maa følges; og man kan ikke nægte, at den gennem- føres med ligesaa stor Tillid til Planens Godhed som med Energie.

Lehnsskovene ere ligeledes aldeles underlagte Forst-
 væsenet, og Godskskovene ere forpligtede til at følge de be-
 staaende Forstpolitianordninger, hvorimod Forvaltningen og Skov-
 betjentene aldeles sortere under Cieren. I Speesart er ansat
 3 Forstmestre, hver med et Forstamt; under disse staae igjen
 16 Revierførere, 12 Forstrøgere, 18 Stationsassistentter, 15
 Revierasistentter og 12 Localopsynsmænd, tilsammen 76 Over-
 og Underembedsmænd. Ethvert af de to Forstamter har een
 Forstactuar, hvorimod det tredie har to. Disse ere unge Forst-
 mænd, der bedst kunne sammenlignes med vore Forstcandidater.
 De østlige og nordlige Revierer have i Reglen den bedste Bestand,
 hvorimod de sydlige og vestlige ere næsten blottede for gode
 Træer og have de fleste aabne Steder som Folge af en tidligere
 Mishandling, især opstaaet ved de vandrende Glashytter, en
 hensynsløs Hugst og Lovets Borttagen til Strøvelse. Maalet
 for Culturen er Høiskovdriften; de fremherstende Træarter
 ere: Rødbøgen og Drueegen; hvorimod Alnbøgen, Birken,
 Aspen og Vibien ere sjældnere. Overalt paa den afstræfede
 Jordbund cultiveres Maaletræer til dennes Berigelse for der-
 fra igjen at gaae over til Lytræet. Blanding af Ege og
 Bøg er det Resultat, hvorefter der tragtes, og fast er den
 Overbeviisning, at reen Bøgebestand aldrig giver saa meget
 Træ som blandet, og at Egen uden Blanding med Bøgen
 ikke kan bringes til sin fulde Udvikling, hvorved der vaages
 over at Egen ikke undertrykkes af Bøgen, der især i den tid-
 ligere Alder let tager Herredømmet, og der i dens 80—90
 Aar har naaet sin Hvide, hvorimod man tilskriver den en Bege-
 tationsvarighed af 200, ja stundom endog 300 Aar. Maxi-
 mumet for dens Bestand falder mellem 120 og 150 Aar.

Egen ender i sluttet Bestand først i dens 100—200aarige
 Alder sin Hvidevært og udvifler endnu sit Omfang til det
 300 Aar og derover, saa at den indtil 400 Aar og derover er
 sund og kan vegetere endnu betydelig længere. Dens Hvide
 varierer her fra 60—90 Fod, men ikke saa endog over 100
 Fod. 300aarige Ege holde her i Gjennemsnit 16—24 Tommer.

En Giendommelighed ved de Speßarter-Ege er, at de sjelden findes med Bælerod, hvilket formodentlig maa hidrøre fra Jordbundens Underlag, og er et Beviis for at Bælerodens Aftagelse i dens yngste Alder, for at fremkalde en bedre Rod, ikke skaber Træets Udviikling, men snarere beforder den, hvorfor det ogsaa ved Egeculturen er en staaende Regel at aftage det spirende Agern Bæleroden, en Operation, som jeg i længere Tid har anvendt med Held, og som jeg har Grund til at anbefale Enhver, der lægger Agern. Til den Ende opbevares de om Vinteren, ligesom Kartofler, i spidse Hobe med paalagt Jord. I Begyndelsen af Mai lægges da Agernet efterat den spirede Bælerod er affaaret og man er tillige vis paa, kun at lægge spiredygtige Agern. Eldre end 50—70aarige Naaletræer havees ikke i Speßart.

Herfra udføres en Deel store Ege-Blokke til Holland, under Navn af Hollandertræ, der føres paa Main-Floden til Rhinen, og kunne paa denne Maade vel ogsaa naae Danmark. Ligeledes udføres derhen mindre Blokke til Brædder og Planter. Paa Egeafbarningen kan man her ikke indlade sig. Træerne sælbes fra November til Februar. Træet skal være ude af Skoven før 1ste Mai. Arbejdslønnen for Skovarbejderne er utrolig billig; dette er ogsaa Tilfældet ved Plantearbejderne; og ved begge kan man ret see den Færdighed, som Ovelsen deri har givet Speßarts Befolkning, der forresten nyder andre og store Fordele af Skoven, s. Gr. Udviisning af Bygnings- og Brændetræ efter en vis moderat Takt. Ved Fodermangel gives Tilladelse, paa dertil anviste Steder i den yngre Bestand, at rulle Græs; ogsaa afgives efter Forstmændenes Anviisning en vis Deel Strøelse, ligesom Indsamlingen af Bær og Svampe er tilladt. Man erkjender vel det Skadelige for Skovene i disse Begunstigelser, men man erkjender ogsaa at Thyverierne derved for en Deel undgaaes og Befolkningens Trang lettes. De i Omegnen af Speßart liggende større Stæder erholde til deres Brændemagasiner anviste 8 til 9000 Favne Brænde til en moderat Priis. Som Folge heraf ere Skovthyverierne sjeldnere

og for intet at regne mod de Røverier, der i tidligere Tider bleve begaaede.

De næsten overalt forefindende gamle Ege tale for at Spesjart i det mindste for 500 Aar siden var en stor Egeskov, der i de sidste 2 til 300 Aar deelviis har veget Bladsen for Bøgen, som Ege-Vegetationens troe Lebsagerinde. For 30 Aar siden fandt man endnu mange Hundrede colossjale Egetræer liggende og overladte til Forraadnelse. Det vilkaarlige Træ-Forbrug holdt sig fornemmelig til det lettere haandteerlige Bøgetræ, og en hensynsløs Hugst til de vandrende Glashtytter ødelagde paa mange Steder de Dele af Skovene, der nu kun kunde ophjælpes ved Naaletræer. Paa disse Steder havde man da kun været betænkt paa at benytte det bedste Træ uden ved nogensomhelst Cultuur at erstatte det. Paa andre Steder vare Forholdene gunstigere og her forefindes de ovenomtalte Masser af Pragttræer. Indtil den anden Halvdeel af det attende Aarhundrede synes Skovene at have været behandlede temmelig uden Plan, og Skovprodukterne bleve fornemmelig afgivne fra de Dele, hvor Udsørselen faldt lettest.

Først imellem 1766 og 1770 bleve Spesjart-Skovene tarerede, og — vilblede af den Anstuelse, at Bøgen med 80 Aar havde opnaaet sin Modenhed, bleve de forskjellige Reviercer deelte i 80 lige Dele, hvorved der endog intet Hensyn toges til Forskjelligheden af Terrain og Bestand. For Egene var ingen Tid bestemt, fordi man havde overbeviist sig om, at det stærkere Gavningsstræ heraf behøvede flere Aarhundreder til dets Udvikling. Altsaa: de største og høieste Bøge huggedes medens de med de fleste Grene forbleve staaende for Oldenaffaldet for Wildtet. Egene, der nu vare blevne til en Handels-Artikel, bleve uden videre Hensyn huggede, hvor Liebhaveere dertil fandtes. Fra samme Tid viser sig de første Spor af en Forstkultur, da Abninger og lyse Steder bleve tilculturerede med Eg, Lærk, Gran og Fyr, der senere ere dragne til Nytte ved de nyere Cultur-Planer; man indjaae nemlig snart Feilen ved Taxations- og Cultur-Planen fra 1770, men de efter 1790 indtraadte

politiske Begivenheder lagde Hindringer for Indførelsen af en bedre Culturplan, der først i 1804 tildeels indførtes efter Hartigs Regler, og ved at yde Forstculturen mere Opmærksomhed. Omdriften og Behandlingen gjorde unægtelig dermed Fremfærd, uagtet Udførelsen af det nyere System endnu lod meget tilbage at ønske. Saaledes blev hyppig, ved de til Afdrivning bestemte Indtægter, de endnu i god Vægt værende Ege borthuggede tilligemed de affættelige; og ligesaa lidt blev der tænkt paa, i de unge og Middel-Bestande at borthugge de bedærvede eller udgaaede Stammer, eller at foretage Udhugninger og Rensninger fra det forkrøblede Rodudslag samt Tilplantningen af de ubevorede Steder; ligesom Culturene overhovedet stode i et paa-faldende Misforhold til de store Strækninger, der endnu vare at tilcultiivere. Heller ikke var der tænkt paa at omdanne de renere Egebestande til den med Bøg blandede, hvor hine havde den Livskraft at de kunde opnaae endnu een Bøgegeneration; ligesom der intet var gjort for, ved en Naaletræculturs-Beskygning og Berigelse af Jordbunden at gjøre denne beqvem for de ædlere Træarter. Manglerne ved den forndgaaede Behandling vare mange og forskellige, men de værste Følger havde dog yttret sig paa den lettere Sandbund, hvor de rene Afdrivninger til Glasshytterne vare foretagne, og hvor Løv og Affald var brændt for at vinde Potasse, thi der saae man kun nogle Bøge- og Egestub paa de gamle Stubber eller enkelte forkrøblede Træer paa store lyngbegroede Strækninger, som sørgelige Minder om en tidligere Bestand af ædle Træarter (omtrent som hos os paa Heden).

Saaledes havde Afdrivningsculturen bragt de skønneste Skovstrækninger ned til det lave Trin af en aldeles Forkrøbling og det paa $\frac{1}{4}$ Deel af hele Speesarten; og hvormange Skovlevninger i Jylland og Slesvig vidne ikke om samme Behandling! Forskjellen er kun, at der søges den redresseret ved Iværksættelsen af en hensigtsmæssig Culturplan, medens der endnu ere Levninger at slutte den til; men her synes vi neppe at bemærke vor store Skovmangel, medens Tusinder Eder Land

tjenlige dertil henligge ubenyttede. Forstculturen i Espeſart indſkrænkede ſig alſaa til de før omtalte enkelte Ege- og Naaletræculturen fra det forløbne Aarhundredes ſidſte Decennier og de betydeligere fra Begyndelſen af dette.

Saaledes og i denne Tilſtand gif Espeſarten i Aaret 1814 over til Baiern. Forſtvidenſkabens med Fredſtilſtanden indtraadte betydelige Opſving i Tydſkland undlod heller ikke at yttre ſin Indſydeſe paa Espeſarten: den techniſte Behandling, Hugningen af Eskopprodukterne, diſſes Bortførel og Salg ordnede ſig eſterhaanden. De paa Agern og Olden ualmindelig rige Aar 1822—23 benyttedes i den viddeſt muelige Udſtrækning til Forhyngelſe; og conſequent forfulgtes det Maal eſterhaanden at tilveiebringe en blandet Beſtand af Eg og Bøg, idet man gif ud fra den Overbeviſning, at Egen kun i Beſtand med Bøg er iſtand til at naae dens høieſte Udvikling: hvorfor ogſaa Blandingen maatte være vel fordelt mellem Stammerne og Egen i dens Ungdom beſkyttes mod Undertrykkelſe, ligesom man ſted raskere frem med Naaletræculturen paa de ſtore Lyngbegroede Strækninger. I Ungſtoven befriede man de unge Ege for de farligere Naboer af Bøge ved at borthugge eller affappe dem. — Kort ſagt, da 1836—37 de ſpeciellere Beſtemmelſer for Culturen bleve givne, vare de før en Deel allerede iværſatte. Den indførte Culturens Formaal blev da begrundet paa følgende Erfaringer:

Naturen har viiſt at Bøgen og Egen er Espeſartens naturlige Beſtand, hvorfor diſſe Træarter ſom Hoifſtov ſkulle cultivereſ. Om Egen ogſaa leverer mindre Træmaſſe end Bøgen og andre Træarter, ſaa taler dog Landets Forbrug og den Fortjeneſte ſom Espeſartens Beboere have af denne Træart, navnlig ſom Blankefſjærere, afgjørende for at denne allerede ſjelben blevne Træart cultivereſ i den Mængde og af ſaadanne Dimensioner, ſom Jordbundens Kraft og en dermed i beſtändig Forbindelſe ſtaaende Bøgecultuur kan have til Følge. Saaledes ſom der alſaa i Løbet af den følgende Turnus vil haveſ betydelige Egetræmaſſer af 300 til 500aarige Ege, ſaa-

ledes skal der sørges for at der i den derpaa følgende og indtil den sildigste Tid ingen Mangel kan være derpaa! (Gyldne Ord, udtalte i rette Tid).

Det har imidlertid viist sig at Egen i Espeart — ligesom dette ogsaa er Tilfældet i Pfalz-Skovene, der ogsaa have Sandsteensunderlag — kun naaer dens hvieste Fuldkommenhed i blandet Bestand med Bøgen. Den rene Egebestand lader Jordboniteten synke; Egen bliver tilbage i Hvidværten og leverer mindre Træmasse; dette viser sig allerede i slige Bestandes Middelalder, og saasnart de stille sig lysere, overgroes Jordbunden med Blaabærbuske. Hvor der derimod findes enkelte Moderstammer af Bøg, viser sig efterhaanden Bøgeopvært, der endog lige ind under Egene udvikle sig til betydelige Træer.

Ved disse Bøge og deres Løvsald bliver Jorden forfristet og beriget og Egenes Bært befordres. De skønneste Bestande i Espeart bestaae af yngre Bøge med ældre Ege — ja disse — naar de have begyndt at blive toptørre som Følge af den friere Stand, kunne endog ved Bøgeunderskoven danne nye Ørene og begynde en ny Vegetation. Dette har jeg selv seet! Erfaring har viist, at alle Forsøg paa at frembringe Løvtræer paa udmagret, med Lyng begroet Jordbund, ere forgjæves; selv om der findes forkrøblede og i Bærten standsede Løvtræer, som vidne om en tidligere Bestand deraf; — og at her intet andet Middel er anvendeligt end en Naaletrægeneration og Afdrivningen af de forkrøblede Rester, — idet man henstiller til Fremtiden, naar og hvor Jordbunden derved saaledes forbedres og beriges at man derefter igjen kan cultivere Løvtræer. Af disse Kjendsgjerninger har man udledet følgende „Hovedregler“.

Som første Princip opstillebets: paa det størst muelige Gladerum, at tilveiebringe Høvskov af Bøge og Ege.

At man derfor ved Hjælp af en storartet Compositions-Drift maatte lade Egen opnaae den dobbelte, stundom ogsaa den tredobbelte Alder af Bøgen. Saavel ved den naturlige, som ved den kunstige Skovkultur maatte man derfor traagte efter

ved indbragte nye Egepartier, for stedsse at have tre Aldersklasser deraf i hver Bestand. I denne Hensigt bliver der i de nærmest værende til Afdrivning bestemte Bestande, i et godt Ageraar i Nærheden af de Ege, der skulde blive staaende for den naturlige Besaaening, dygtig udluftet, ligesom der senere gives Luft for den unge Egeoprært, for at stille den friere. De paa denne Maade, saavel som ved Nedlægning af Ager, i den lysstillede Bøgebestand fremkomne unge Egegrupper vinde saaledes Forspring for den senere følgende Bøgebesaaening, og lider derved mindre af denne. Men hvis de desuagtet senere overvokses, eller komme i Tryk, maae de hjælpes ved Bortskjæringen eller Topaftagningen af for nærstaaende unge Bøge, og her viser sig Fordelen af den alt enkelt staaende, men i Grupper blandede Bestand. Forholdet, hvorefter der skal iblandes Ege, retter sig deels efter Jordbunden, deels efter det Forraad af de allerede derværende unge Ege. Paa forarmet Jordbund, eller blotte Steder, anvender man Naaletræ, hvilket i sidste Tilfælde i Almindelighed udhugges ved Udluftningerne. Hvor der til Bøgens Fornyelse mangler Frøbøge maa der ofte hjælpes ved Saaening af Olden. For ogsaa at kunne overlevere store Bøge til Eftertiden, lader man ved Borthugningen enkelte kraftige og slanke Bøge staae, dog ikke mere end 4 til 6 pr. Tønde Land.

Ved Fornyelsen af den gamle lysstillede Egebestand, indbringes Bøg og Eg omtrent i lige Dele, dog med behørigt Hensyn til hvad tidligere er omtalt om Egeplanternes Forspring, Beskyttelse og Fredning mod den omsiggribende Bøg. Ere ældre Ege blevne staaende for at gjenemgaae endnu en Turnus, da kultiveres i Nærheden af dem især Bøg, ligesom de smaae Løkker i den unge Egeoprært kultiveres med Bøg.

I hvert Tilfælde tilbageholdes yngre Ege for den følgende Turnus.

Fornyelsen af Bøgebestanden gaaer let i Spejsart i den ældre humusrige Skovjord: thi efter ethvert godt Oldenaar finder man de aabne Steder udfyldte med unge Planter; hvorved de ældre efterhaanden ved Udhugning stilles noget lysere.

Fortrinlig befordres dette ved at uddrive Sviin i ældre lys-
 stillede Bestande, hvilket finder Sted endog udenfor Jædetiben,
 ja selv medens og efter Faldet af Olden, saafremt der ikke
 allerede er udjaaet Algern. Jordbunden bliver derved holdt
 aaben, det affaldne Løv bringes ned, og Humus danner sig
 hurtigere og bedre deraf end naar Løvlagenne ligge urørt paa
 hinanden. Hvor Jordbunden er haard og fast, og hvor Svinene
 ikke robe den om, er det nødvendigt at ophaffe den og belægge
 den med Riis, der tillige holder paa Løvet.

For nu ogsaa i de rene Bøgebestande at faae Ege iblandede,
 nedhaffes Algern især paa de lysere stillede Steder, og de deraf
 fremkommende Egepartier stilles i de følgende Aar efterhaanden
 friere. Ved indtrædende Oldenaar steer og den naturlige Bøge-
 fornyelse efterhaanden med særligt Hensyn til at de unge Ege
 ikke undertrykkes, som tidligere meldt.

Naaletræbestande indskrænke sig til de forarmede
 Skovpartier og til at udfylde aabne Steder i den unge Bestand,
 og der, hvor Jordbunden er for fattig til strax at kunne gaae til
 den blandede Løvtræbestand. De maae som ældre holdes sjerne-
 de fra det Indre af Løvtræstøve, hvilket bliver saa meget lettere, da
 der vil findes unge Ege og Bøge nok blandt dem. En anden
 Sag er deres temporaire Indbringelse til en Jordbundsforbedring
 og til en temporair Udfyldning af aabne Steder. Granen
 anvendes fornemmelig paa de nordlige, østlige, fugtige og kolde
 Steder, samt i Dalene; Fyrren derimod paa de tørre, sydlige
 og vestlige Steder. Begge iblandes paa de høiere og tørre
 Steder med Lærk, der tillige virke forbeelagtig paa begge de
 Forannærnte.

At holde Jorden godt bestyget er altid en Hovedsag, for
 at forebygge dens for hurtige Uddunstning og Udtørring. Ved
 bløde Træarters, saasom Lærkens og Espens Borthugning tages
 derpaa de samme Hensyn. Fældningen af de større Træer
 foretages med den største Forsigtighed for den nye Opvæxts
 Skyld, og som oftest afhugges først Grenene.

Culturer foretages som foransfort ved Besaaening og Plantning af Eg og Bøg hvor Jordbunden dertil er kraftig nok; hvor den kun er nogenledes, iblandes Naaletræplanter til Beskygning og Jordbundsforbedring, især Fyr og Lærk; paa de fugtigere og kolde Steder Lyvbøg og Gran. Jorden forberedes dertil stedse det foregaaende Efteraar.

Den særdeles Forekommenhed, der bevises mig af samtlige Herrer Forstembedsmænd, og navnlig af Forstmester Röttger i Alschaffenburg, bragte ogsaa til min Kundskab det for Plante-skolernes Anlæg i samtlige Revierer udgaaede Reglement, begrundet paa den Erfaring, at de samtlige permanente Plante-skoler ligesaa lidet vare at anbefale som de hidtil brugte Besaaeningculturer; men derimod Planteopelskninger, der saavidt mueligt fulgte de forskjellige Culturer. Jeg anfører ikke Detaillen af dette Reglement, der er givet for at fremkalde en bestemt Gensformighed, da det i Udførelsen omtrent indbefatter de af mig i flere Aar anvendte Metoder ved Planteopelskningen. Men det var mig meget tilfredsstillende at kunne gjengjelde af den mig beviste Forekommenhed ved at give den unge Revierforster Mantel en Deel veiledende Erfaringer ved Planteopelskninger til Beplantning af Flyvesands-Strækningen mellem Hanau og Wasserlosch. Ogsaa der havde Besaaeningculturrene ligesaa meget viist deres Utilstræffelighed, som at Udplantningstiden for Fyr er etaars Planter. Det ovennævnte Reglement bestemmer Behandlingen af næsten enhver Frøart. Interessant er det i Spessarten at see, med hvilken Omhu man behandler Anvendelsen af Naaletræet som jordforbedrende og lægivende i den forarmede Løvtræsføv, idet man tillige med Ungtflighed vaager over at Løvtræbestanden ikke skal vige for Naaletræet, hvilket for hyppig har været Tilfældet i Harz-Skovene, især ved den dominerende Granindblanding.

Hvo der vil see Fortidens Misgreb og Odelæggelser være Gjenstand for Nutidens Pleie efter en bestemt og vellagt — i dens Udførelse fra Aar til Aar fremadstridende Plan, hvorved

store og øde Arealer gjenvindes for Frugtbarhed; og hvorved Staten tillige betænker en fattig Befolkning med sine Arbeider, ved hvilke denne for en Deel subsisterer — idet Staten dog deraf drager den største Fordeel og rigeste Høst — vil jeg raade at reise til Speesart, og han vil da vist ligesom jeg komme til Erkjendelse af hvormeget der er at ønske for vore Heber og disses Befolkning; — han vil da ligesom jeg komme til den Overbeviisning, at den eneste Veie til at indvinde over 100 □ Mile for det lille Danmark, er at bringe Befolkning og Cultur til vore Heber og Klitter; og at dette kun kan skee ved at tage dem under Cultur efter en bestemt fremadskridende Plan, der tilsikrer Nybyggerne Arbeide og Fortjeneste, for ved Siden deraf at sættes istand til at arbeide og dyrke for sig selv. Og denne Cultur bør overalt hvor der mangler Vand og Mergel bestaae i Skovplantning efter en vellagt Plan!

Herover skal jeg nærmere udtale mig i en følgende Afhandling.
